

Výroční zpráva ÚČJTK FF UK za rok 2010

1. Obecné informace o základní součásti

název základní součásti	Ústav českého jazyka a teorie komunikace
zajišťované studijní obory	český jazyk a literatura (pětileté magisterské studium, bakalářské studium, navazující magisterské studium; společně s Ústavem české literatury a literární vědy); český jazyk – specializační studium (navazující magisterské studium); učitelství českého jazyka a literatury (navazující magisterské studium; společně s ÚČLLV); učitelství češtiny jako cizího jazyka (navazující magisterské studium); čeština v komunikaci neslyšících (bakalářské studium, navazující magisterské studium); český jazyk (doktorské studium); didaktika konkrétního jazyka (doktorské studium)
podíl na výuce jiných oborů	nederlandistika; lingvistika a fonetika; fonetika; slavistika; čeština pro cizince; PVH a archivnictví; celofakultní základ
hlavní odborné a pedagogické zaměření	synchronní a diachronní bohemistika ze strukturního a funkčního úhlu pohledu, kognitivní lingvistika, teorie textu a komunikace; pedagogická lingvistika a didaktika jazyka, dějiny lingvistiky a rétoriky; český znakový jazyk a komunikace neslyšících

2. Pedagogické působení členů základních součástí v zahraničí

jméno pracovníka	zahraniční instituce, kde vyučoval	předmět/rozsah výuky
doc. PhDr. Ivana Bozděchová, CSc. prof. PhDr. Petr Mareš, CSc.	Hankuk University of Foreign Studies, Soul Humboldt Universität Berlin	plný úvazek (16 hodin týdně) – česká gramatika, konverzace a literatura 20 hodin – současná česká gramatika a stylistika

3. Pedagogické působení zahraničních odborníků na základní součásti

jméno pracovníka	jeho mateřská zahraniční instituce	předmět/rozsah výuky
-------------------------	---	-----------------------------

4. Pedagogická spolupráce s jinými českými vysokoškolskými nebo akademickými institucemi

název instituce/jména pracovníků	obor, na němž externisté z uvedené instituce působili	
Ústav pro jazyk český AV ČR	PhDr. Alena M. Černá, Ph.D.	český jazyk a literatura
Ústav pro jazyk český AV ČR	PhDr. Milan Harvalík, Ph.D.	český jazyk a literatura
Ústav pro jazyk český AV ČR	PhDr. Petr Nejedlý	český jazyk a literatura
Filozofický ústav AV ČR	PhDr. Věra Schifferová, CSc.	čeština v komunikaci neslyšících
Ústav pro jazyk český AV ČR	PhDr. Milada Homolková, Ph.D.	český jazyk a literatura
Ústav pro jazyk český AV ČR	prof. PhDr. Jana Hoffmannová, DrSc.	český jazyk a literatura
Benediktinské arcidiákonství sv. Vojtěcha a sv. Markéty v Praze-Břevnově	Mgr. Ondřej Koupil, Ph.D.	český jazyk a literatura
Ústav pro jazyk český AV ČR	Mgr. Markéta Pytlíková, Mgr. Hana Kreisingerová	český jazyk a literatura
Psychologický ústav AV ČR	PhDr. Filip Smolík, Ph.D.	český jazyk a literatura
MFF UK	Mgr. Magda Ševčíková, Ph.D.	český jazyk a literatura

5. Další významné pedagogické aktivity základní součásti: stav akreditací – podané/získané, kurzy CŽV a U3V – restituované

ÚČJTK spolu s ÚČLLV pořádal kurs CŽV Uvedení do jazykovědné a literárněvědné bohemistiky (především pro maturanty se zájmem o filologické studium – 11. ročník). Konal se intenzivní přípravný kurs pro neslyšící

uchazeče o studium oboru ČNES. Probíhaly kurzy U3V: Čeština včera, dnes a zítra; Současná spisovná čeština a jazyková kultura; Český znakový jazyk a kultura neslyšících (<http://ucjtk.ff.cuni.cz/cnes/index.php?key=u3v>). Pracovníci ÚČJTK se podíleli na výuce češtiny pro cizince, aktivně se účastnili řady seminářů a workshopů a proslovili množství přednášek na domácích odborných i popularizačních fórech. Na osm let byly nově akreditovány dvouoborové verze navazujících magisterských oborů český jazyk a literatura, český jazyk – specializační studium, učitelství českého jazyka a literatury a učitelství češtiny jako cizího jazyka.

6. České vědecké granty řešené v roce 2010

název grantu	poskytovatel	řešitel	anotace grantu
VZ Jazyk jako lidská činnost, její produkt a faktor	MŠMT ČR	doc. PhDr. Zdeněk Starý, CSc. (ÚLUG), za ÚČJTK 16 osob	ÚČJTK se na VZ podílí projektem Problémy porozumění jazyku a světu – různé jazykové konceptualizace světa a projektem Analýza školní a mediální komunikace

7. Další české granty řešené v roce 2010 (transformační/rozvojové apod.)

název grantu	poskytovatel	řešitel	anotace grantu
Vytvoření kurzu Rétorika v evropské tradici (včetně on-line složky)	MŠMT, projekt FRVŠ	Mgr. Alena A. Fidlerová, Ph.D.	cílem projektu bylo vytvoření nového povinně volitelného kurzu pro studenty navazujícího magisterského studia bohemistiky, který se zabývá dějinami klasické rétoriky
Úvod do generativní gramatiky	MŠMT, projekt FRVŠ	Mgr. Eva Lehečková	projekt se zabýval přípravou povinně volitelného semináře uvádějícího do generativní gramatiky (a přizpůsobeného českému lingvistickému prostředí); součástí projektu byla příprava elektronických studijních materiálů, zveřejněných na studijním portálu Moodle UK
Multimediální učebnice českého znakového jazyka		vedoucí projektu Mgr. Naďa Dingová, spoluřešitelka PhDr. Romana Petráňová, Ph.D.	

8. Podíl na grantech jiných domácích a zahraničních

název grantu	řešitelské pracoviště	řešitel za FF UK	anotace podílu FF na grantu
Europa humanistica. Literární a jazyková recepcie antických textů v českých zemích v letech 1470–1600	doc. F. Karfík, Ph.D. (ÚŘLS)	Robert Dittmann (odborný spolupracovník)	Projekt v rámci grantu GAČR 406/10/0591 je součástí mezinárodního projektu Europa humanistica, organizovaného Institut de recherche et d'histoire des textes (Paris). ÚČJTK je zapojen osobou R. Dittmanna, jenž je jedním ze dvou pracovníků biblistické sekce
Centre–Periphery Programme: “West–East: Centre–Periphery	Sorbonne Nouvelle-Paris 3	Mgr. Alena A. Fidlerová, Ph.D.	mezioborový projekt zabývající se dynamikou vztahů mezi centrem a periferií

název grantu	řešitelské pracoviště	řešitel za FF UK	anotace podílu FF na grantu
Dynamics”			nahlíženou z nejrůznějších hledisek
česká část projektu The Philosophy of Neuroscience and Neurophilosophy Project	Simon Fraser University (vedoucí Kathleen Akins)	Mgr. Jan Chromý	česká část kanadsko-českého projektu pro výzkum synestézie
Eurosign Interpreter	Česká komora tlumočnicků znakového jazyka (ve spolupráci s University of Sussex (UK), University of Hamburg (DE) a Dering Service de l'Emploi (FR)	PhDr. Romana Petráňová, Ph.D.	

9. Případná další spolupráce se zahraničím mimo granty (spolupráce institucí a/nebo projekty přímo nefinancované)

zahraniční instituce nebo projekt /země	řešitel za FF UK	anotace
Institut für Slavistik, Universität Leipzig, SRN; Uniwersytet Wrocławski, Polsko	prof. PhDr. Petr Mareš, CSc.	podíl na organizaci jednosemestrálních pobytů studentů slavistiky lipské univerzity na FF UK v Praze (projekt Primus); příprava mezinárodní konference studentů a doktorandů interFaces (Lipsko 2011)
Hogeschools Utrecht, Nizozemí	Mgr. Nováková Radka, Čiháková Milena, Klofáčová Lenka	Hospitace v kurzu holandského znakového jazyka, spolupráce na vytváření metodiky výuky znakového jazyka

10. Pořádání vědecké konference/semináře

název	datum konání	počet účastníků		anotace (max. 50 slov)
		domácí/zahraniční		
6th International Conference on Construction Grammar (ICCG-6), http://www.constructiongrammar.org/iccg6/	3.–5. 9. 2010	5	105	významná mezinárodní konference konstruktivistických popisů jazyka, pořadatel FF UK, Mgr. Eva Lehečková členkou organizačního výboru
27. studentský workshop Žďárek	3.–5. 12. 2010	69	0	workshop se konal v Litoměřicích za účasti studentů, doktorandů a pedagogů nejen z ÚČJTK, předneseno bylo 23 referátů

11. Účast členů základní součásti na vědeckých konferencích

jméno účastníka	název konference	místo/datum konání	téma referátu a/nebo anotace účasti
-----------------	------------------	--------------------	-------------------------------------

jméno účastníka	název konference	místo/datum konání		téma referátu a/nebo anotace účasti
doc. Mgr. Robert Adam, Ph.D.	Dějiny českého pravopisu (do r. 1902)	Brno	23.–25. 9. 2010	Grafická stránka korespondence B. Němcové
doc. PhDr. Ivana Bozděchová, CSc.	Multiculture of Central & Eastern Europe and Balkan Region in the Age of Globalization	Hankuk University of Foreign Studies, Soul	30. 4. 2010	On Communication of Cultures and Languages.
doc. PhDr. Ivana Bozděchová, CSc.	<i>Vidobraženja istoriji ta kulturi narodu v slovtvoreni</i>	Kyjevská státní univerzita T. Ševčenka a Národní akademie věd Ukrajiny, Kyjev	25.–28. 5. 2010	Kompozita v proměnách moderní české slovní zásoby odborné a neologické
doc. PhDr. Ivana Bozděchová, CSc.	2010 Fall Conference of East European and Balkan Institute, HUFSS	Hankuk University of Foreign Studies, Soul	15. 9. 2010	On Spiritual Czech Poetry (from Máchá to Zahradníček)
PhDr. Robert Dittmann, Ph.D.	XI. setkání mladých lingvistů v Olomouci	Olomouc	10.–12. 5. 2010	K místu kralického Nového zákona z r. 1601 v bratrské tradici
PhDr. Robert Dittmann, Ph.D.	Dějiny českého pravopisu (do r. 1902)	Brno	23.–25. 9. 2010	Užívání velkých písmen v českých tištěných Bibliích raného novověku (spolu s AAF a V. Steffal Vladimírovou)
Mgr. Alena A. Fidlerová, Ph.D.	XI. setkání mladých lingvistů v Olomouci	Olomouc	10.–12. 5. 2010	Zápis hlásek /j/ a /g/ podle gramatik češtiny do poloviny 19. století
Mgr. Alena A. Fidlerová, Ph.D.	Centre–Periphery Programme, Cracow Symposium – Colloque de Cracovie	Krakov	29. 8.–4. 9. 2010	History of Czech Language as a multidimensional interdisciplinary task
Mgr. Alena A. Fidlerová, Ph.D.	LautSchriftSprache - Script and Sound. The (Dis)ambiguity of the Grapheme.	Mnichov	9.–11. 9. 2010	The fate of the letter G in the history of Czech orthography
Mgr. Alena A. Fidlerová, Ph.D.	Dějiny českého pravopisu (do r. 1902)	Brno	23.–25. 9. 2010	Užívání velkých písmen v českých tištěných Bibliích raného novověku (spolu s R. Dittmannem a V. Steffal Vladimírovou)
Mgr. Alena A. Fidlerová, Ph.D.	Second International Conference on the History of the Humanities “The Making of the Humanities II”	Amsterdam	21.–23. 10. 2010	Languages and organisms. Karl Ferdinand Becker’s organic concept of language in the context of contemporary biology
Mgr. Jan Chromý	XI. setkání mladých lingvistů v Olomouci	Olomouc	10.–12. 5. 2010	Stylotvorné faktory a produkce psaného textu
Mgr. Jan Chromý	Letní škola lingvistiky	Dačice	13.–20. 8. 2010	Synestézie v češtině
Mgr. Jan Chromý	Zimní škola kognitivní psychologie	Cikháj	18.–21. 2. 2010	Synestézie a její lingvistické aspekty
Mgr. Jan Chromý	27. studentský workshop Žďárek	Litoměřice	3.–5. 12. 2010	Přípravenost a nepřipravenost v psané produkci
Mgr. Jan Chromý	Kognice 2010: Reprezentace významu	Praha	16.–18. 9. 2010	Synestézie v češtině
prof. PhDr. Alena Macurová, CSc.	Mezinárodní konference tlumočnicků znakového jazyka	Praha	4.12. 2010	Tlumočnická profese v České republice a akademická půda

jméno účastníka	název konference	místo/datum konání		téma referátu a/nebo anotace účasti
prof. PhDr. Petr Mareš, CSc.	4. kongres světové literární bohemistiky	Praha	28. 6.–2. 7. 2010	Adaptace a aktualizace
prof. PhDr. Petr Mareš, CSc.	Perspektiven der Bohemistik und Slowakistik	Berlín	18. 9. 2010	<i>Staráč, dovča</i> a spol. K neformálním pojmenováním v současné české veřejné komunikaci
prof. PhDr. Petr Mareš, CSc.	Stylistyka 2010	Opole	21.–23. 9. 2010.	Individuální styl – problém a řešení
Mgr. Nováková Radka	XI. mezinárodní setkání mladých lingvistů Olomouc 2010	Olomouc	11. 5. 2010	Já, ty v českém znakovém jazyce (cesty k porozumění)
Mgr. Nováková Radka	Mezinárodní konference tlumočnicků znakového jazyka	Praha, Česká komora tlumočnicků znakového jazyka	4. 12. 2010	Zhodnocení vývoje tlumočení u nás z pohledu klienta a vzdělavatele tlumočnicků
PhDr. Jasňa Pacovská, CSc.	IX. International Congress Mezinárodní společnosti aplikované psycholingvistiky (ISAPL): Positive, ethical effects of psycholinguistic research today	Università degli studi di Bari	23.–26. 6. 2010	Application of cognitive linguistics to the teaching of the mother tongue
PhDr. Jasňa Pacovská, CSc.	Z problemów semantyki leksykalnej	Uniwersytet Warszawski	25.–27. 10. 2010	Je škola místem radosti? Konceptualizace radosti se zaměřením na prostředí školy
doc. PhDr. Jiří Rejzek, Ph.D.	konference Jsou skandinávské jazyky v ohrožení?	oddělení skandinavistiky ÚGS FF UK, Praha	10.–12. 3. 2010	On the influence of English on Czech
doc. PhDr. Jiří Rejzek, Ph.D.	symposium Praslovanska dialektizacija v luči etimoloških raziskav	Ljubljana	16.–18. 9. 2010	Slovesa s intenzivní reduplikací v češtině a jiných slovanských jazycích
doc. PhDr. Jiří Rejzek, Ph.D.	XXII. Konferencja polsko-czeska. Z problemów semantyki leksykalnej	Warszawa	25.–27. 10. 2010	Výrazy pro lásku ve slovanských jazycích
PhDr. Lucie Saicová Římalová, Ph.D.	Kognice 2010: Reprezentace významu	Praha	16.–18. 9. 2010	Význam v dětské řeči (Jednoslovné období)
doc. PhDr. Irena Vaňková, CSc., Ph.D.	Česká literatura – rozhraní a okraje. IV. kongres světové literárněvědné bohemistiky.	Ústav pro českou literaturu AV ČR, Praha	29. 6.–2. 7. 2010	Slovo v poezii. Inspirace kognitivnělingvistické
doc. PhDr. Irena Vaňková, CSc., Ph.D.	Hodnoty v jazykovém obrazu světa Slovanů a jejich sousedů (Konference v rámci programu EUROJOS)	Institut slavistiky Polské akademie věd, Institut polské filologie Univerzity M. Curie-Sklodowské v Lublinu, Etnolingvistická komise při Mezinárodním komitétu	23. – 25. 9. 2010	Dům a domov v českém jazykovém obrazu světa

jméno účastníka	název konference	místo/datum konání		téma referátu a/nebo anotace účasti
		slavistů, Lublin		
doc. PhDr. Irena Vaňková, CSc., Ph.D.	Kognice 2010: Reprezentace významu	Praha	6. – 7. 9. 2010	bez referátu
doc. PhDr. Irena Vaňková, CSc., Ph.D.	XXII. Konferencja polsko-czeska. Z problemów semantyki leksykalnej	Warszawa	25.–27. 10. 2010	Cít a city v poezii. Konceptualizace a rekonceptualizace

12. Významné jednotlivé přednášky členů základní součásti v zahraničí (mimo souvislou výuku a referáty na vědeckých konferencích)

Jméno přednášejícího	instituce, kde se přednáška konala	název přednášky
prof. PhDr. Petr Mareš, CSc.	Institut für Slawistik, Universität Leipzig, SRN	Literaturadaptionen im tschechischen Film
prof. PhDr. Petr Mareš, CSc.	Institut für Slawistik, Universität Leipzig, SRN	Sprachsituation in Tschechien und öffentliche Kommunikation

13. Přednášky zahraničních odborníků na základní součásti (nejde o pravidelnou výuku)

jméno přednášejícího	mateřská instituce/země	název přednášky
prof. Christian Rathmann, Ph.D.	Universität Hamburg (Institut für Deutsche Gebärdensprache und Kommunikation Gehörloser)	1. Korpus německého znakového jazyka 2. Systém vzdělávání tlumočnicků v Německu (http://ucjtk.ff.cuni.cz/cnes/index.php?key=articles)
Igor Farkaš	Univerzita Komenského v Bratislavě, Slovensko	Jazyk a ukotvená kognice
Denisa Bordag	Universität Leipzig, Německo	1. Kritické období v osvojování mateřského a cizího jazyka 2. Bilingvismus a jeho vliv na jazykový a kognitivní vývoj
prof. dr. David Danaher	University of Wisconsin, Madison	1. Duchovnost („spirituality“?) v textech Václava Havla: kognitivnělingvistická analýza 2. Jak se překládají výrazy „domov“, „svědomí“ „lidský“ do angličtiny? (Kognitivnělingvistický přístup ke třem klíčovým slovům v textech Václava Havla)

14. Doktorské práce obhájené v r. 2010

jméno doktoranda	obor	název práce
Mgr. Martin Prošek	český jazyk	Mezi syntaxí a stylistikou - spisovnost a stylistická systematika na syntaktické rovině češtiny
Mgr. Petr Kaderka	český jazyk	Slogany, obrazy, argumenty: nekomerční reklama v sociálním kontextu
Mgr. Anna Nedoluzhko	český jazyk	Rozšířená textová koreference a asociační anafora
PhDr. Pavel Štěpán	český jazyk	Slovotvorná analýza pomístních jmen v Čechách

15. Profesury a docentury členů základní součásti v roce 2010

jméno pracovníka	obor	datum a místo jmenování	profesura/docentura
------------------	------	-------------------------	---------------------

16. Významné vědecké monografie vydané v roce 2010 (max. 5 titulů)

	autor		název	místo vydání	nakladatel	ISBN	počet stran
	jméno / příjmení						
1	Lucie	Saicová Římalová	Vybraná slovesa pohybu v češtině. Studie z kognitivní lingvistiky.	Praha	Nakladatelství Karolinum	ISBN 978-80-246-1813-5	124

17. Významné vědecké sborníky vydané v roce 2010 (max. 5 titulů)

	název	anotace	místo vydání	nakladatel	ISSN/ISBN	počet stran
1	Eva Lehečková; Jan Táborský (eds.): Struktura, variety, funkce.	Sborník k 70. narozeninám prof. PhDr. Oldřicha Uličného, CSc.	Praha: Karolinum 2009.	AUC, Philologica 2, 2006, Slavica Pragensia XLI	ISBN 978-80-246-1377-2.	301
2	Irena Vaňková; Jasňa Pacovská (eds.): Obraz člověka v jazyce	kolektivní monografie vydaná ve spolupráci s ÚČL FF UK (ed. druhé, zrcadlově pojaté části knihy Obraz člověka v literatuře je Jan Wiendl); shrnuje stati z oboru kognitivní lingvistiky, jejichž základem byly příspěvky z 21. česko-polské konference, konané v Praze v listopadu 2008; autory sedmi českých statí jsou vesměs pracovníci ÚČJTK, pět dalších statí, přeložených do češtiny, napsali polští kolegové z UW (Warszawa)	Praha	Univerzita Karlova, Filozofická fakulta	ISBN 978-80-7308-324-3	184

18. Další významné vědecké výstupy v roce 2010

	autor		název/popis výstupu	forma zveřejnění	další relevantní údaje
	jméno / příjmení				
1	Alena Jan (eds.)	A. Fidlerová Andrle	Františku nebeský, vyslanče přesmořský. Podoby úcty k sv. Františku Xaverskému v českých textech 17. a 18. století	knih	Příbram: Pistorius & Olšanská, 2010. 248 s. ISBN 978-80-87053-46-1.
2	Jan Eva	Chromý Lehečková	Rozhovory s českými lingvisty III.	knih	Praha: Akropolis. ISBN: 978-80-87481-06-6.
3	Pavel (eds. Jan Jiří	Novák Křivan Januška	Lingvistika a jazyková realita	knih	Praha: Akropolis. 338 s. ISBN 978-80-87310-04-5.

	autor		název/popis výstupu	forma zveřejnění	další relevantní údaje
	jméno /	příjmení			
	Jan	Chromý)			
4			Studie z aplikované lingvistiky 1/2010	časopis	Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta. ISSN 1804-3240.
5	Irena	Vaňková	Slovo a slovesnost 71, 4, 2010. Monotematické číslo Perspektivy kognitivní (etno)lingvistiky	hostující redaktorka tematického čísla	

19. Další významné vědecké a popularizační aktivity základní součásti

Pod patronací ÚČJTK funguje od roku 2008 Kruh přátel českého jazyka (předseda organizačního kolegia Robert Adam, v roce 2010 19 přednášek). Od roku 2010 vychází nový recenzovaný časopis Studie z aplikované lingvistiky, vytvářený v ÚČJTK a vydávaný FF UK (šéfredaktor prof. K. Šebesta, zástupkyně šéfredaktora Mgr. E. Lehečková).

Obor ČNES spolupracuje se dvěma fakultními školami, a to se Střední školou, základní školou a mateřskou školou pro sluchově postižené ve Výmolově ulici v Praze a se Střední školou, základní školou a mateřskou školou Hradec Králové (pro děti a žáky zejména s vadami sluchu, s vadami řeči, s vadami zraku, s vývojovými poruchami, případně se zdravotním oslabením). V roce 2010 začal ve spolupráci s ÚČNK vznikat korpus DEAF (korpus psaných textů neslyšících; účast A. Macurová, K. Richterová).

Datum a podpis vedoucího základní součásti: